

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Ważne informacje o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnością w Polsce i w innych państwach.

Opracowanie w tekście łatwym do czytania i zrozumienia raportu „Asystencja osobista osób z niepełnosprawnością w świetle analiz wybranych rozwiązań zagranicznych oraz systemu i doświadczeń krajowych”

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Spis treści

Wstęp.....	2
O asystencji osobistej	3
Co to jest asystencja osobista	4
Niezależne życie	7
Prawo do życia w społeczności lokalnej	7
Rozwiązania gwarantujące niezależne życie	8
Jak wygląda asystencja osobista w niektórych państwach Unii Europejskiej	11
Podsumowanie informacji o usługach asystencji w niektórych państwach Unii Europejskiej	26
Czy asystencja osobista jest w polskim prawie	28
Pomysły i projekty o asystencji osobistej w Polsce.....	30
Co jest ważne przy ustalaniu przepisów prawa o asystencji osobistej	35

Wstęp

4 instytucje pracowały razem, żeby przygotować pomysły na **usługi asystencji osobistej osób z niepełnosprawnością** w Polsce.

Razem pracowali pracownicy:

- Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Polskiego Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
- Fundacji imienia Królowej Polski świętej Jadwigi.

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Asystencja osobista osoby

z niepełnosprawnością, to wsparcie osoby dostosowane do jej potrzeb.

Osobę z niepełnosprawnością wspiera asystent. Asystent za wykonaną pracę dostaje pieniądze.

Pracownicy projektu sprawdzili jak wygląda asystencja osobista w innych państwach Unii Europejskiej.

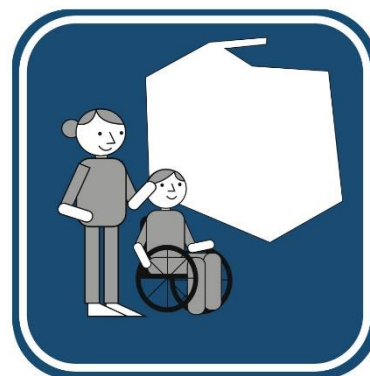
Sprawdzili czy przepisy polskiego prawa o asystencji osobistej są zgodne z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych.

Pracownicy projektu sprawdzili różne działania w Polsce podobne do asystencji osobistej. Sprawdzili jak pracowali **asystenci** w różnych miastach Polski.

Asystent osobisty pracuje dla osoby z niepełnosprawnością. Wspiera ją w sprawach, których nie może załatwić sama.

W czasie projektu osoby z niepełnosprawnością brały udział w spotkaniach.

Mówiły jakiego wsparcia potrzebują, żeby samodzielnie żyć.

Dowiedziały się co to jest asystencja osobista.

W spotkaniach brali też udział asystenci osobiści osób z niepełnosprawnością.

O asystencji osobistej

Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami mówi jakie prawa mają osoby z niepełnosprawnościami. Jednym z praw jest prawo do niezależnego życia w społeczności lokalnej. Mówi o tym **artykuł 19** Konwencji. Artykuł 19 nazywa się **Niezależne życie i włączenie w społeczność**.

Artykuł 19 mówi, że osoby z niepełnosprawnościami mają takie samo prawo jak inni ludzie do życia w swojej społeczności.

Mają prawo decydować gdzie chcą mieszkać i z kim. Nie można ich zmusić do mieszkania w domach pomocy społecznej.

Osoby z niepełnosprawnościami mają prawo wybrać jakich usług potrzebują.

Na przykład usługę asystencji osobistej.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą decydować:

- jakiego wsparcia potrzebują
- kto będzie ich asystentem osobistym.

Co to jest asystencja osobista

Asystencja osobista jest rodzajem usługi.

Polega na wsparciu osoby z niepełnosprawnością w sprawach, których nie może zrobić sama.

Osobę z niepełnosprawnością wspiera **asystent osobisty**.

Dzięki tej usłudze osoba z niepełnosprawnością jest bardziej niezależna.

Każda osoba z niepełnosprawnością może mieć inne trudności i potrzebuje innych usług. Może potrzebować pomocy i wsparcia w różnych sprawach.

Na przykład 1 osoba będzie potrzebowała wsparcia asystenta w robieniu zakupów i gotowaniu obiadu. Inna osoba będzie potrzebowała wsparcia asystenta w swoim czasie wolnym.

Osoby, które mają trudności w porozumieniu się muszą dostać odpowiednie wsparcie. Wtedy będą mogły przekazać asystentowi różne informacje, polecenia i swoje decyzje.

Budżet osobisty

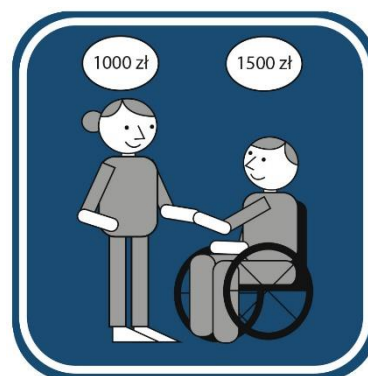
Konwencja mówi, że każda osoba w ramach asystencji osobistej powinna mieć budżet osobisty.

Budżet osobisty to pieniądze.

Z tych pieniędzy osoba może zapłacić za potrzebne jej usługi. Na przykład za usługę asystencji osobistej, za usługę dowozu do pracy.

Pieniądze są ustalone **indywidualnie** dla każdej osoby z niepełnosprawnością. Każda osoba może mieć inny budżet, bo potrzebuje innych usług asystenckich.

Rodzajem budżetu osobistego jest płatność bezpośrednia.

Płatność bezpośrednia to wpłata pieniędzy z budżetu osobistego na konto osoby z niepełnosprawnością.

Dzięki temu sama może płacić za potrzebne jej usługi.

Niezależne życie

Osoby z niepełnosprawnością mają prawo do **niezależnego życia**. To znaczy, że same mogą decydować o tym jak chcą żyć.

Na przykład osoba z niepełnosprawnością ma prawo sama decydować:

- jak chce się ubierać
- o której godzinie chce chodzić spać
- gdzie i z kim będzie mieszkać
- jakiego lekarza wybrać.

Państwo musi zapewnić osobom z niepełnosprawnościami takie wsparcie, żeby mogły żyć niezależnie.

Prawo do życia w społeczności lokalnej

Osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do życia w społeczności lokalnej.

To znaczy, że muszą mieć taki sam dostęp jak inni ludzie do różnych wydarzeń, usług i miejsc.

Każda osoba może sama wybierać co jest dla niej dobre. Czy chce uczyć się, czy pracować. Jak chce spędzać czas wolny.

Na przykład może wybrać:

- koncert, na który chce pójść
- sklep, w którym zrobi zakupy
- szkołę, w której chce się uczyć.

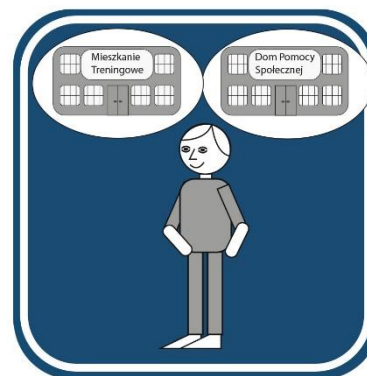

Rozwiązania gwarantujące niezależne życie

Rozwiązania gwarantujące niezależne życie

dbają o to, żeby osoby z niepełnosprawnością:

- w każdej sytuacji miały prawo wyboru
- mogły decydować o sobie.

Czy w Polsce potrzebne są usługi asystencji osobistej

Rzecznik Praw Obywatelskich sprawdził czy instytucje w Polsce zapewniają osobom odpowiedni dostęp do usług asystenckich.

Rzecznik Praw Obywatelskich dba żeby prawa wszystkich ludzi w Polsce były szanowane.

Sprawdza czy polski rząd działa zgodnie z Konwencją o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Rzecznik sprawdził też:

- czy osoby z niepełnosprawnościami potrzebują wsparcia asystenta osobistego.
- jak dużo osób potrzebuje wsparcia w codziennych zajęciach.

Na przykład w dbaniu o swój wygląd i zdrowie.

Okazało się, że bardzo dużo osób ma trudności w załatwianiu różnych spraw.

Potrzebują wsparcia w codziennym życiu.

Połowa z tych osób nie miała orzeczenia o niepełnosprawności.

Po sprawdzeniu różnych informacji Rzecznik napisał raport.

W raporcie są informacje, że korzystanie z usług asystenckich to prawo każdego człowieka.

Wsparcie asystenta jest wykonaniem prawa do niezależnego życia.

Rzecznik napisał, że osoby z niepełnosprawnościami w Polsce dostają za mało wsparcia potrzebnego do niezależnego życia.

To znaczy, że osoby z niepełnosprawnościami są **dyskryminowane**, czyli traktowane gorzej.

Rzecznik napisał co trzeba zrobić, żeby osoby z niepełnosprawnościami były niezależne.

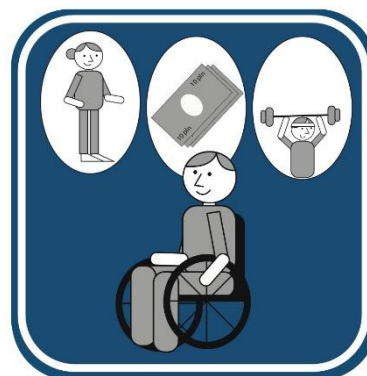

Polski rząd powinien:

- zmienić prawo, żeby osoby mogły mieć usługi asystencji i pomoc opieki społecznej
  - wprowadzić wspierane podejmowanie decyzji zamiast ubezwłasnowolnienia
- Wspierane podejmowanie decyzji** to wspieranie osoby w decydowaniu o swoim życiu i swoich sprawach.

- dostosować wsparcie do potrzeb każdej osoby z niepełnosprawnością
- zapewnić pieniądze osobie z niepełnosprawnością na usługi asystenta osobistego

Polski rząd powinien również zapraszać osoby z niepełnosprawnościami na spotkania. W ten sposób dowie się jakiego wsparcia potrzebują. To pozwoli politykom stworzyć lepsze prawo w Polsce.

Jak wygląda asystencja osobista w niektórych państwach Unii Europejskiej

Pracownicy projektu sprawdzili na czym polega asystencja osobista w:

- Szwecji
- Słowenii
- Irlandii Północnej
- Szkocji
- Niemczech
- Czechach.

Wzorem usługi asystencji osobistej jest Szwecja i Słowenia.

W Szwecji każda osoba z niepełnosprawnością może korzystać z usługi asystencji osobistej. Na przykład niemowlak, nastolatek lub osoba starsza. Bez względu ile ma pieniędzy.

W Szwecji z usług asystencji osobistej mogą korzystać:

- osoby z niepełnosprawnością intelektualną
- osoby z autyzmem
- osoby z innymi poważnymi problemami psychicznymi i ruchowymi.

Asystent osobisty wspiera osobę w różnych zadaniach. Pomaga jej:

- jeść
- dbać o higienę osobistą
- ubierać się i rozbierać
- komunikować się z innymi.

Asystent wspiera też osoby z epilepsją, które potrzebują pomocy kiedy mają atak. Wspiera osoby z trudnościami psychicznymi. Na przykład chore na depresję. Rozmawia z nimi, pomaga przy codziennych obowiązkach.

W Szwecji osoby z niepełnosprawnościami mają budżet osobisty. Pieniądze z budżetu osobistego dostają na swoje konto w banku. Ilość pieniędzy zależy od liczby godzin wsparcia asystenta osobistego.

Liczba godzin wsparcia asystenta jest dostosowana do potrzeb osoby z niepełnosprawnością.

Niektóre osoby potrzebują wsparcia kilka razy w tygodniu, inne codziennie przez cały dzień.

Osoba z niepełnosprawnością decyduje:

- ilu asystentów potrzebuje
- kto będzie jej asystentem.

Osoba sama sprawdza jak pracuje jej asystent. Decyduje czy usługa jest dobrze zrobiona.

Osoba z niepełnosprawnością może:

- zatrudnić asystenta.
To znaczy, że będzie jego pracodawcą.
Wtedy musi podpisać umowę z asystentem.

Osoba z niepełnosprawnością może też:

- dołączyć się do kooperatywy.
Kooperatywa to grupa osób z niepełnosprawnością, która zatrudnia asystentów osobistych.
- wybrać firmę zatrudniającą asystentów,
- zgłosić się do instytucji, która znajdzie dla niej asystenta.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą też wybrać na asystenta osobę z rodziny lub osobę, z którą mieszkają.

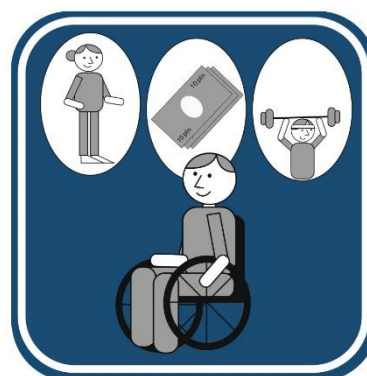
Wtedy asystent musi być pracownikiem kooperatywy, a nie pracownikiem osoby z niepełnosprawnością.

W Szwecji osoby z niepełnosprawnościami mają dużo usług asystencji osobistej.

Mogą wybrać to, czego potrzebują.

Asystenci mogą ich wspierać w wielu sprawach.

Osoby które pierwszy raz chcą dostać wsparcie asystenta osobistego mają trudności z otrzymaniem usługi asystencji osobistej. Czasami muszą korzystać z pomocy prawników.

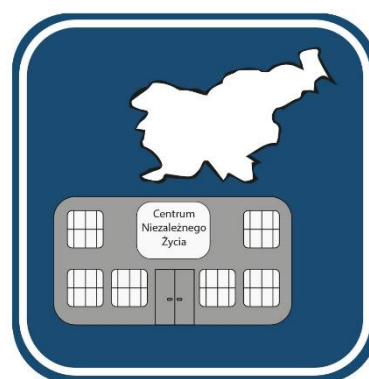

Prawo w **Słowenii** zapewnia osobom z niepełnosprawnościami dostęp do usług asystencji osobistej.

Przepisy prawne powstały dzięki działaniom organizacji pozarządowych.

Te organizacje stworzyły **Centrum Niezależnego Życia**.

Centrum dba, żeby osoby z niepełnosprawnościami mogły żyć niezależnie.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą mieć usługi asystencji:

- w domu
- w pracy
- w czasie nauki
- w czasie wolnym.

Zawsze wtedy, gdy mają nierówne szanse z powodu niepełnosprawności.

Asystencja osobista pomaga osobom z niepełnosprawnościami być aktywnym i żyć niezależnie.

Osoby te mają wsparcie asystentów, żeby robić to co jest dla nich ważne i potrzebne.

Na przykład dobrze opiekować się swoim dzieckiem, iść na koncert, załatwić sprawy w banku.

Osoba musi złożyć wniosek na usługę asystencji osobistej w ośrodku pracy socjalnej.

Potem pracownicy instytucji oceniają czy osoba potrzebuje tej usługi.

Pracownicy odwiedzają osobę w jej domu.

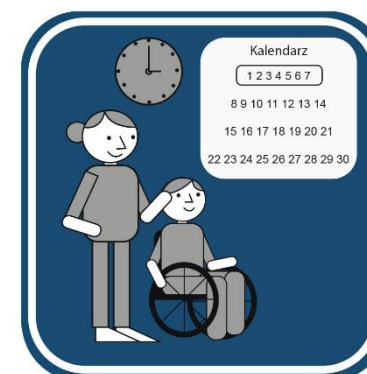
Sprawdzają co może zrobić sama i w czym potrzebuje pomocy.

Osoba z niepełnosprawnością może wykorzystać ustaloną liczbę godzin asystencji osobistej.

Najmniej wsparcia to 30 godzin w tygodniu.

Niektóre osoby dostają wsparcie w dzień i w nocy.

Za usługę asystencji osobistej płaci rząd.
Każda osoba z niepełnosprawnością
ma swój budżet osobisty.
Pieniądze z budżetu dostaje na konto bankowe.
Osoby z trudnościami w porozumiewaniu się
dostają dodatkowe pieniądze na wsparcie w
komunikowaniu się.

Osoba z niepełnosprawnością może sama
wybrać kto będzie jej asystentem osobistym.
Może wybrać firmę zatrudniającą asystentów.
Każda taka firma ma certyfikat.
Certyfikat pokazuje, że dobrze wykonuje usługę
asystencji osobistej.

Każdy asystent osobisty musi wziąć udział
w szkoleniach.
Asystent musi znać Konwencję o prawach
osób z niepełnosprawnościami.
Musi wiedzieć jak wspierać osoby
z niepełnosprawnościami.

Prawo w **Irlandii Północnej** zapewnia osobom z niepełnosprawnościami dostęp do usług asystencji osobistej.

Usługę asystencji osobistej może dostać każda osoba, która należy do Szkockiego Funduszu Niezależnego Życia, w skrócie ILF.

Z asystencji osobistej mogą korzystać osoby w różnym wieku, nawet bez orzeczenia o niepełnosprawności.

Osoba z niepełnosprawnością ma swój budżet osobisty.

Żeby zatrudnić asystenta osobistego, może dostać pieniądze na swoje konto. Odpowiednia instytucja może też wysłać pieniądze na konto firmy zatrudniającej asystentów.

Instytucja może zarządzać pieniędzmi z budżetu osoby z niepełnosprawnościami.

Pracownicy odpowiedniej instytucji sprawdzają czy osoba z niepełnosprawnością wydaje pieniądze na usługi asystenckie.

Ilość otrzymanych pieniędzy zależy od liczby godzin potrzebnego wsparcia asystenta osobistego.

Asystentem osobistym może być każda osoba, która ma może pracować w Irlandii.

Asystent dostaje umowę o pracę.

Czasami pieniędzy z budżetu osobistego jest za mało.

Nie wystarcza osobom z niepełnosprawnościami na wszystkie potrzebne usługi asystencji.

W takiej sytuacji osoby korzystają z darmowej pomocy rodziny. Na przykład w czasie kąpieli.

Wtedy więcej pieniędzy zostaje na inne działania.

Prawo w **Szkocji** zapewnia osobom z niepełnosprawnościami dostęp do usług asystencji osobistej.

Z usług asystencji osobistej mogą korzystać wszyscy potrzebujący wsparcia.

O tym, czy osoba dostanie asystenta osobistego decydują pracownicy odpowiedniej instytucji.

Sprawdzają jak zagrożone jest niezależne życie osoby. Sprawdzają jakiego wsparcia potrzebuje.

Osoba, która otrzyma usługę asystencji osobistej dostanie budżet osobisty.

Pieniądze będą wpłacone na jej konto bankowe jako płatność bezpośrednia.

W Szkocji są różne sposoby jak zatrudnić asystenta osobistego i jak płacić za usługi asystencji osobistej:

- osoba potrzebująca wsparcia wybiera rodzaj wsparcia i zatrudnia asystenta
- osoba wybiera wsparcie i asystenta a pracownicy odpowiedniego urzędu płacą za usługę
- o wszystkim decydują pracownicy instytucji.

Osoba, która chce sama zatrudnić asystenta może wziąć udział w szkoleniu. Dowie się:

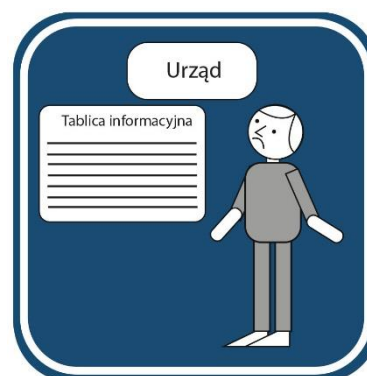
- jak zatrudnić asystenta
- jakie są prawa i obowiązki pracodawcy
- jak określić warunki współpracy.

Pracownicy instytucji pomagają osobie wybrać najlepsze dla niej wsparcie.

Niestety często zamiast osoby potrzebującej wsparcia tę decyzję podejmują pracownicy instytucji.

W Szkocji brakuje też odpowiednio przygotowanej informacji o usługach asystenckich.

W **Niemczech** przepisy prawne zapewniają osobom z niepełnosprawnościami dostęp do usług asystencji osobistej.

Obowiązuje Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Jest prawo o rehabilitacji i uczestnictwie osób z niepełnosprawnością.

Jest prawo antydyskryminacyjne.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą otrzymać wsparcie dotyczące na przykład:

- transportu
- dostosowania mieszkań i innych budynków
- zatrudnienia wspomaganego.

Wsparcie mogą też dostać dzieci z niepełnosprawnościami.

W Niemczech osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do opieki długoterminowej

Opieka długoterminowa to pomoc dla każdej osoby, której stan zdrowia nie pozwala niezależnie żyć.

Opieka długoterminowa musi trwać co najmniej pół roku.

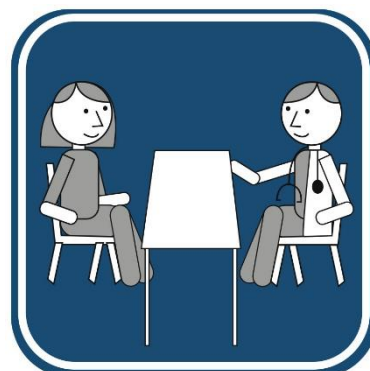

Żeby dostać opiekę długoterminową osoba musi złożyć wniosek w odpowiednim urzędzie. Pracownik urzędu lub lekarz sprawdzają jakiego wsparcia potrzebuje dana osoba. Chcą się dowiedzieć co osoba robi samodzielnie i z czym ma trudności. Pracownik urzędu lub lekarz na rozmowę przyjeżdżają do domu osoby z niepełnosprawnością.

Po sprawdzeniu pracownik urzędu lub lekarz przydziela osobie z niepełnosprawnością 1 z 4 grup. Wybór grupy zależy od tego, ile rzeczy osoba potrafi zrobić sama. Pracownicy sprawdzają w jakich sprawach jest zależna od innych i potrzebuje ich pomocy.

Osoby z niepełnosprawnością mają budżet osobisty. Dostają pieniądze albo bony na usługi asystencji. Same mogą wybrać asystenta.

Niestety przepisy niemieckiego prawa mają wiele wad.

Usługi asystenckie nie są dopasowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Czasami otrzymane pieniądze nie wystarczają na wszystkie potrzebne usługi asystenckie. Dlatego dużo osób z niepełnosprawnością mieszka w domach opieki.

W **Czechach** są przepisy prawa, które zapewniają osobom z niepełnosprawnościami wsparcie dostosowane do ich potrzeb. Pracownicy urzędów dbają o przestrzeganie praw człowieka. Wspierają różne działania włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami.

Rząd płaci za usługi asystencji osobistej. Osoba z niepełnosprawnością dostaje zasiłek opiekuńczy z Urzędu Pracy. **Zasiłek opiekuńczy** to pieniądze. Za te pieniądze osoba z niepełnosprawnością może zapłacić za potrzebne wsparcie. Może wybrać rodzaj wsparcia i asystenta osobistego.

Zasiłek dostaje każda osoba z niepełnosprawnością.

Ale musi mieć więcej niż 1 rok życia.

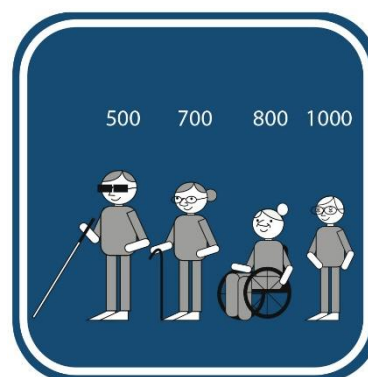
W Czechach są 4 różne kwoty zasiłku opiekuńczego.

Wysokość zasiłku zależy od wieku i ilości wsparcia.

Najwyższy zasiłek starcza na zapłacenie za około 150 godzin wsparcia w miesiącu.

Najniższy zasiłek starcza na zapłacenie za:

- 25 godzin wsparcia dorosłej osoby w miesiącu
- albo na 7 godzin wsparcia dla dziecka.

Osoba z niepełnosprawnością dostaje zasiłek na swoje konto i może sama nim rządzić.

Może zapłacić za pomoc osobie bliskiej.

Może zapłacić opiekunowi społecznemu.

Może zapłacić firmie, która wykonuje usługi asystencji.

Osoba z niepełnosprawnością podpisuje umowę z opiekunem lub firmą.

Czeskie prawo ma wiele zalet, ale też wad.

Na przykład:

- czasami pieniędzy z zasiłku nie wystarcza na wszystkie potrzebne usługi asystencji. Osoby z niepełnosprawnością muszą opłacić je z własnych pieniędzy.
- wiele osób ze znaczną niepełnosprawnością decyduje się mieszkać w domach opieki zamiast w swoim domu.

Nie wszystkie rozwiązania są dostosowane do potrzeb osoby z niepełnosprawnością.

Podsumowanie informacji o usługach asystencji w niektórych państwach Unii Europejskiej

Pracownicy projektu napisali jak wygląda usługa asystencji osobistej w innych państwach w Unii Europejskiej.

W tych państwach:

- przepisy prawa mówią kto może dostać usługę asystencji osobistej
- usługę asystencji osobistej może dostać osoba bez orzeczenia o niepełnosprawności. Nie ma znaczenia ile ma pieniędzy i czy mieszka z rodziną.

W państwach Unii Europejskiej:

- osoba z niepełnosprawnością ma budżet osobisty. Dostaje pieniądze z budżetu na swoje konto bankowe.

Jest to najlepszy sposób żeby osoba korzystała ze swoich praw.

- osoba z niepełnosprawnością wybiera asystenta osobistego. Mówi mu jakiego wsparcia potrzebuje.

Mówi jak asystent może jej pomóc.

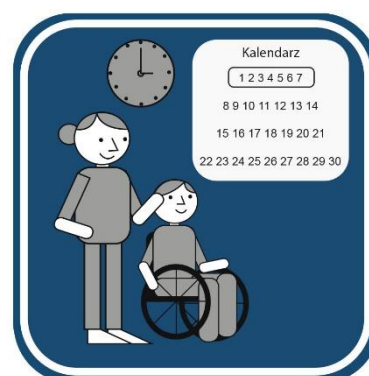

- asystent może wspierać osobę w różnych czynnościach. Na przykład w jedzeniu lub dbaniu o higienę osobistą.

- asystentem osoby z niepełnosprawnością może być osoba z jej rodziny
- osoba z niepełnosprawnością może sama zatrudnić asystenta. To znaczy być jego pracodawcą.

- asystencja osobista może odbywać się 7 dni w tygodniu przez całą dobę.

W wielu krajach asystencja osobista jest zgodna z Konwencją o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Słabą stroną jest sposób oceny możliwości osób z niepełnosprawnościami.

W Polsce coraz więcej osób będzie potrzebowało wsparcia.

Trzeba wprowadzić asystencję osobistą, żeby osoby potrzebujące miały wsparcie.

Czy asystencja osobista jest w polskim prawie

Pracownicy projektu sprawdzili czy różne przepisy polskiego prawa pozwalają wprowadzić usługę asystencji osobistej.

Na przykład sprawdzili ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i ustawę o pomocy społecznej.

Nigdzie nie ma przepisów o asystencji osobistej.

To oznacza, że Polska nie przestrzega Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Na przykład obecne przepisy polskiego prawa w inny niż Konwencja sposób mówią czym jest niepełnosprawność.

Pracownicy projektu proponują, żeby napisać nową ustawę o asystencji osobistej.

Ustawa musi być zgodna z Konwencją o prawach osób z niepełnosprawnościami i z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Pracownicy uważają, że rząd powinien wprowadzić jeszcze 2 ustawy:

- o wspieranym podejmowaniu decyzji
- o dostępie do alternatywnych środków komunikacji ACC dla osób z trudnościami w porozumiewaniu się.

Dzięki temu osoby z niepełnosprawnością intelektualną będą mogły łatwiej skorzystać ze wsparcia asystenta.

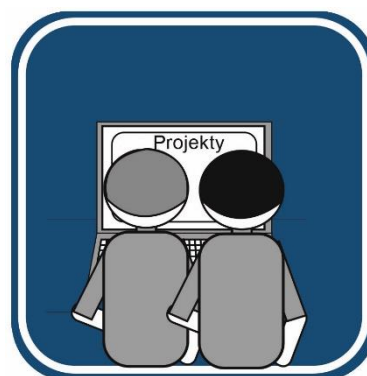

Pomysły i projekty o asystencji osobistej w Polsce

Pracownicy projektu sprawdzili czy różne organizacje w Polsce prowadzą usługę asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością.

Sprawdzili i opisali różne projekty w całej Polsce. Na przykład w Warszawie, Poznaniu i Wrocławiu.

Sprawdzone projekty miały poprawić jakość życia osób z niepełnosprawnościami.

Dzięki temu osoby mogły być bardziej samodzielne i niezależne życiowo.

Niektóre organizacje wspierały osoby dorosłe, inne dzieci.

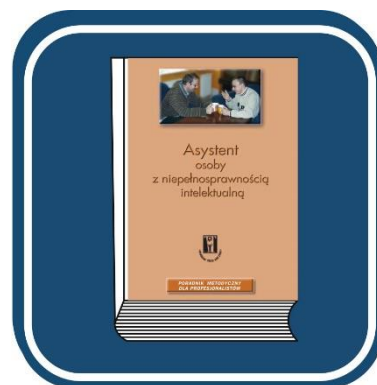
Jedna z organizacji stworzyła **Centrum Asystentury Społecznej**.

Centrum organizowało usługi asystencji dla osób potrzebujących wsparcia w codziennych sprawach.

Inna organizacja napisała książkę o asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. W książce są też informacje o pracy asystentów.

Wszystkie projekty miały usługi podobne do asystencji osobistej. Nie były jednak zgodne z całą Konwencją o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Niezgodności z Konwencją dotyczyły kilku spraw:

- Osoby z niepełnosprawnościami nie dostawały pieniędzy na konto bankowe. Nie mogły same płacić asystentowi za pracę. Za pracę asystenta płaciła organizacja.
- W niektórych projektach osoba sama musiała zapłacić za usługę asystencji.

- W niektórych projektach osoby z niepełnosprawnościami nie wybierały asystentów. Nie mogły decydować kto będzie je wspierał.
- Osoby z niepełnosprawnościami nie szkoliły swoich asystentów.

Asystenci w projektach pomagali osobom z niepełnosprawnościami w różnych sprawach.

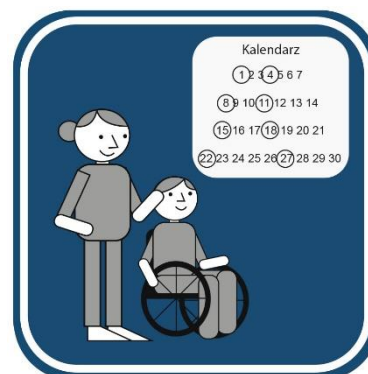
Na przykład pomagali:

- myć się, ubierać, gotować
- dojechać do lekarza lub na rehabilitację
- sprzątać mieszkanie
- robić zakupy
- spędzać czas wolny
- załatwiać sprawy urzędowe
- poszukać pracy
- odprowadzać dzieci do szkoły i ze szkoły.

Wiele osób z niepełnosprawnościami decydowało o tym, jakiej usługi asystencji potrzebuje.

Czasami usługi odbywały się tylko 1 godzinę w tygodniu. Zwykle usługi trwały około 10 godzin w tygodniu.

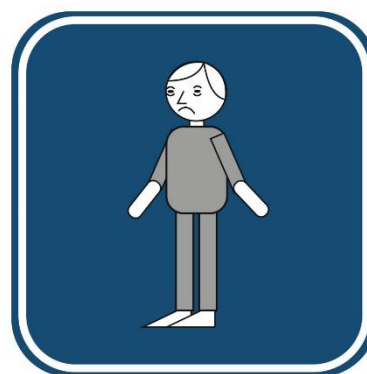

Po zakończeniu projektów wiele osób z niepełnosprawnościami chciało dalszego wsparcia asystentów.

Okazało się, że usługi asystencji osobistej są bardzo potrzebne.

Powinny być dostępne dla każdej osoby, która tego potrzebuje.

Po sprawdzeniu projektów pracownicy napisali:

- czego brakuje w Polsce
- **rekomendacje**. Czyli co Polska musi zmienić, żeby mieć usługę asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnościami.

Polskie prawo nie zapewnia dostępu do usługi asystencji osobistej.

W polskim rządzie brakuje pieniędzy na stałą usługę asystencji osobistej

Osoby z niepełnosprawnościami i osoby z ich otoczenia nie wiedzą z jakich usług mogą korzystać.

Wielu pracowników ośrodków pomocy społecznej i innych urzędów nie zna potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Nie wiedzą jakich usług potrzebują klienci z niepełnosprawnościami.

Tylko niektóre usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami w codziennym życiu są zgodne z Konwencją.

Te usługi najczęściej prowadzą organizacje pozarządowe dla określonej grupy osób.

Na przykład dla osób niewidomych lub osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Nie każda osoba może z nich skorzystać.

W Polsce brakuje instytucji, które określałyby kto może dostać usługę asystencji osobistej.

Brakuje jasnych zasad jaka osoba

z niepełnosprawnością może dostać wsparcie.

Niektóre osoby dostają wsparcie ze względu na swój wiek. Inne z powodu swojego stopnia niepełnosprawności.

W Polsce jest mało wyszkolonych asystentów osób z niepełnosprawnościami.

Niektórzy asystenci mają małe doświadczenie w pracy z osobami z niepełnosprawnościami.

Brakuje zatrudniania asystentów na umowę o pracę.

Osoba z niepełnosprawnością wybiera i kontroluje pracę asystenta.

Podpisuje z nim umowę na wspieranie jej w formie asystencji.

Niestety często asystenci pracują tylko w dzień.

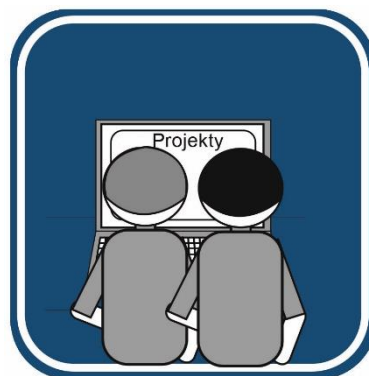
Brakuje asystencji w ciągu nocy lub w czasie świąt.

Co jest ważne przy ustalaniu przepisów prawa o asystencji osobistej

Polski rząd powinien sprawdzić jak w innych krajach wyglądają usługi asystencji osobistej.

Powinien wprowadzić najlepsze rozwiązania.

Rząd w Polsce powinien:

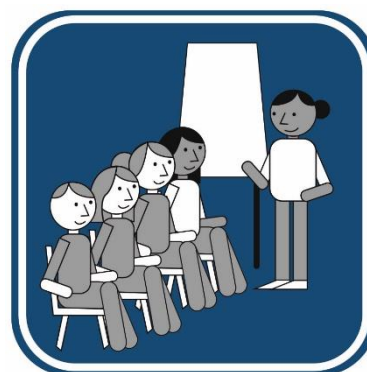
- stworzyć odpowiednie przepisy prawa o usługach asystencji osobistej.
Żeby to zrobić musi dobrze znać artykuł 69 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i artykuł 19 Konwencji.
- wprowadzić przepisy o wspieranym podejmowaniu decyzji i prawie osób które mają trudności z porozumiewaniem się.

- zachęcać instytucje w mniejszych miastach i na wsiach do prowadzenia usług asystencji osobistej.

Pracownicy różnych instytucji wspierających osoby z niepełnosprawnościami powinni brać udział w szkoleniach o Konwencji osób z niepełnosprawnościami.

Osoby z niepełnosprawnościami powinny szkolić swoich asystentów.

Osoby z niepełnosprawnościami powinny mieć prawo samodzielnie zatrudnić asystentów.

Rząd powinien pamiętać:

- że usługi asystencji osobistej powinni dostać wszyscy ludzie, którzy tego potrzebują.

Nie tylko ci z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Asystencja osobista ma pomóc być bardziej niezależnym i uczestniczyć w życiu społeczności lokalnej.

- żeby zapewnić pieniądze na usługi asystencji osobistej.

Rząd powinien ustalić ile pieniędzy chce dać co roku na usługi asystenckie.

Powinien ustalić jakie instytucje będą się tym zajmować.

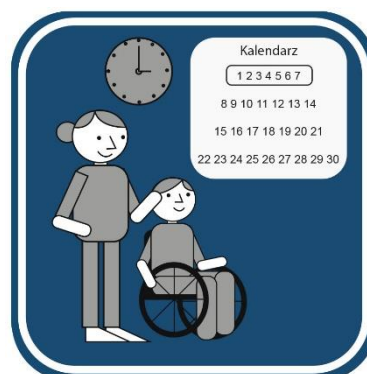
Lepiej jest kiedy rząd zaplanuje więcej pieniędzy na asystencję. Wtedy pieniądze które zostaną, może wydać na następne usługi.

Za małą ilość pieniędzy na wsparcie powoduje, że osobie z niepełnosprawnością pomaga rodzina. Lub mieszka w domu pomocy społecznej zamiast u siebie w domu.

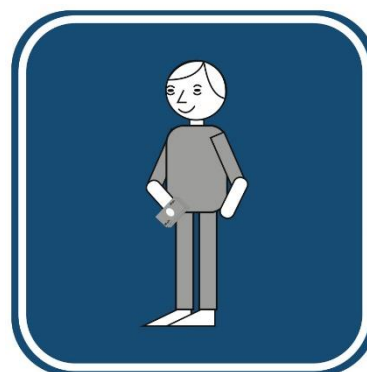
Rząd powinien też pamiętać:

- że osoba z niepełnosprawnością powinna dostać tyle godzin wsparcia ile potrzebuje. Nawet przez całą dobę.

- żeby osoba z niepełnosprawnością miała swój budżet osobisty. Żeby mogła płacić za potrzebne jej usługi asystenckie.

To najlepszy sposób na niezależne życie.

Rząd powinien pamiętać:

- żeby ułatwić organizacjom pozarządowym prowadzenie działań dotyczących usług asystencji osobistej.

Organizacje powinny bardziej skupić się na wsparciu osób z niepełnosprawnościami niż na wypełnianiu dokumentów.

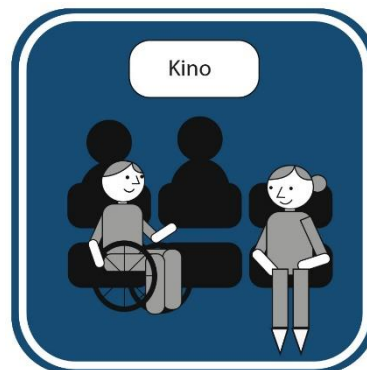
- usługi asystencji osobistej powinny być dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Osoba sama ustala jakiego wsparcia potrzebuje.

Asystent powinien wspierać w różnych sytuacjach.

Na przykład podczas kąpieli, w urzędzie lub w czasie spędzania czasu wolnego.

Czasami osoba z niepełnosprawnością będzie potrzebowała wsparcia asystenta w czasie podróży do innego kraju.

Nie ma 1 sposobu wspierania osób z różnymi trudnościami i niepełnosprawnościami. Rząd powinien korzystać z doświadczeń organizacji pozarządowych kiedy będzie tworzył przepisy prawa o asystencji osobistej.

